

26.10.2021

Svar på Nordiska rådets skriftliga fråga om de nordiska regeringarnas åtgärder för att främja den privata sektorns klimatinvesteringar (E 17/2021)

Nordiska rådet/Mittengruppen ställde den 24 juni 2021 en skriftlig fråga (E17/2021) om de nordiska regeringarnas åtgärder för att främja den privata sektorns klimatinvesteringar. Frågeställarna hänvisar till ett av Nordiska ministerrådet finansierat projekt (*Nordic Platform for Mobilizing Climate Finance*), som i slutet av 2020 ordnade två plattformsmöten för privata investerare, företag och representanter för civilsamhället. Syftet med mötena var att kartlägga vilka aspekter som bidrar till att de nordiska investeringarna inte ännu uppnår sin fulla potential i den gröna omställningen. Projektet skulle även studera hur de nordiska regeringarna kan främja eller incentivera ytterligare investeringar av den privata sektorn. Plattformsmötena och projektet, som avslutades med en rapport i augusti 2021 (DOI: [10.6027/nord2021-043](https://doi.org/10.6027/nord2021-043)), tog fram ett trettiotal rekommendationer, som riktade sig till olika aktörer, inklusive regeringarna.

Nordiska rådet önskar i sin skriftliga fråga svar på vad de nordiska regeringarna gjort för att underlätta klimataktioner, grön omställning och gröna investeringar i den privata sektorn. Frågeställarna önskar ytterligare specifikt svar på hur de nordiska regeringarna kan bidra till standardiseringen av klimatdata och de efterlyser även en gemensam metodologi för rapportering av klimatåtgärder eller gröna insatser.

Som svar på Nordiska rådets frågor önskar vi framföra följande:

Nordiska ministerrådet betonar i sitt samarbetsprogram för miljö- och klimatsektorn betydelsen av åtgärder som bidrar till att uppnå målen i Parisavtalet. Satsningar på klimatinvesteringar och grön omställning är exempel på sådana åtgärder. Sedan 2019, då förverkligandet av samarbetsprogrammet påbörjades, har särskilt den Nordiska arbetsgruppen för klimat och luft (NKL) som en del av sitt årliga arbetsprogram finansierat aktiviteter med syfte att främja den privata sektorns medverkan i klimatarbetet. De rekommendationer som det ovan nämnda projektet tagit fram kommer att analyseras närmare av ministerrådet och beaktas i det fortsatta miljö- och klimatarbetet.

Vid genomförande av Vår Vision 2030 har ministerrådets miljö- och klimatsektor (MR-MK) även initierat och finansierat andra initiativ som berör den privata sektorn. Projektet *Klimatomställning i Norden* har som ett delmål att sammanställa och utbyta erfarenheter om de nordiska ländernas arbete med grön återhämtning efter COVID-19 och med särskild inriktning på finanssektorn. Sommaren 2021 ordnade projektet ett webinarium som dryftade den gröna återhämtningen med deltagande från bl.a. finanssektorn. Ett annat initiativ som finansieras av MR-MK (*Climate Neutral Norden*) har större nordiska företag som specifik målgrupp. Vid de internationella klimatkonferenserna, nu senast vid COP26 i Glasgow, erbjuder den Nordiska paviljongen ett forum för företag och näringslivets representanter att utbyta erfarenheter om den gröna omställningen och klimatinvesteringar.

De nordiska regeringarnas åtgärder för att främja grön omställning

Alla nordiska länder har konstaterat att den privata sektorn har en viktig roll om vi ska nå de nationella klimatmålen. Regeringarna har därför initierat ett flertal insatser som syftar till att stödja och inspirera den gröna omställningen och öka gröna investeringar i den privata sektorn. Åtgärderna inkluderar dels hållbara lösningar i företag och industrier, dels utvecklandet och införandet av finansiella instrument och andra åtgärder för att öka de gröna investeringarna. Den offentliga offentliga sektor har också en viktig roll som föregångare och sektorn kan även främja införandet av hållbara lösningar t.ex. via offentliga upphandlingar.

Frågan om vad de nordiska länderna gjort för att underlätta klimataktioner, grön omställning och gröna investeringar i den privata sektorn är omfattande och mycket arbete sker internationellt, exempelvis inom ramen för EU-samarbetet. Utmaningen att nå Parisavtalets mål är gränsöverskridande till sin karaktär. Vi önskar här bara ge exempel på några av de åtgärder som regeringarna i de nordiska länderna nyligen genomfört. För fler exempel på insatser i länderna hänvisar vi till bilaga 1.

Klimatklivet och *industriklivet* är exempel på initiativ i Sverige, som syftar till att introducera och sprida ny teknik, minska utsläppen av växthusgaser på ett kostnadseffektivt sätt, och därmed bidra till klimatomställningen. Liknande åtgärder genomförs i Norge och Island, bl.a. har särskilda *energifonder* etablerats, som ger stöd till minskad användning av fossila bränslen och ökad användning av förnybara energikällor. *Klimatpartnerskap* är ett exempel från Danmark, som visar hur ökad dialog mellan den offentliga sektorn och näringslivet kan leda till att nya lösningar utvecklas och införs. *Climate Investment Coalition* är ett annat exempel på ett offentligt-privat samarbete. Initiativet ska mobilisera pensionsfonder och andra institutionella investerare att öka investeringar i grön energi och klimatlösningar fram mot 2030. *Klimatfonden Ab* i Finland gör investeringar inom klimat och digitalisering.

Den offentliga sektorn har också som sektor en viktig roll i främjandet av den gröna omställningen, både som föregångare och genom rollen som offentlig upphandlare av varor och tjänster.

De nordiska länderna har aktivt främjat tillgången till miljödata, både vad gäller den privata sektorn och enskilda medborgare. Digitala verktyg och webbsidor eller portaler är exempel på sådana åtgärder.

Helsingfors, den 26 oktober 2021

Krista Mikkonen
Miljö- och klimatminister

BILAGA 1

Åtgärder för att incentivera grön omställning i de nordiska länderna

De nordiska regeringarna genomför ett flertal insatser som syftar till att stödja och inspirera den gröna omställningen och öka gröna investeringar i den privata sektorn. Åtgärderna inkluderar dels hållbara lösningar i företag och industrier, dels utvecklandet och införandet av finansiella instrument och andra åtgärder för att öka de gröna investeringarna. Den offentliga sektorn har också en viktig roll bl.a. via upphandlingar och genom stöd och rådgivning till företag. EU-förordningarna om hållbara investeringar nr. 2019/2088 (hållbarhetsrelaterade upplysningar som ska lämnas inom den finansiella tjänstesektorn) och 2020/852 (inrättande av en ram för att underlätta hållbara investeringar) är centrala med tanke på den gröna omställningen.

1) Hållbara lösningar inom företag och industrier

Alla länder genomför satsningar på att stödja den gröna omställningen inom företag och industrier. Oftast syftar åtgärderna till att minska företagets utsläpp och energiförbrukning, men även till utvecklandet av hållbara energi- och andra lösningar. Även olika kreditgarantier och lån används för att underlätta investeringar.

I **Sverige** kan företag och organisationer få medel för investeringar via *Klimatklivet* som bidrar bl.a. till spridning av ny teknik, marknadsintroduktion och kostnadseffektiva minskningar av utsläpp. På liknande sätt stödjer *Industriklivet* åtgärder som minskar processrelaterade utsläpp, bidrar till negativa utsläpp eller strategiskt viktiga insatser inom industrin som bidrar till klimatomställningen. År 2021 införde den svenska regeringen även statliga kreditgarantier för gröna investeringar. Garantiprogrammet syftar till att främja gröna storskaliga industriinvesteringar i Sverige genom att staten bär en del av risken som obeprövade processer och tekniker medför för investerare.

Liknande åtgärder är på plats i **Norge**. Gröna lösningar främjas av *Enova* som beviljar medel för det norska näringslivet, den offentliga sektorn och konsumenter att starta projekt för att minska utsläppen och bidra till den gröna omställningen. Enova är ett statsägt företag som förvaltar medlen från *Klima- og energifondet*, en fond som 2021 tillfördes ca 3,3 miljarder NOK (2,4 miljarder DKK). Syftet med projektmedlen är att stöda teknologiutveckling och marknadsintroduktion av klimat- och energiteknologier i alla sektorer. *Grønn plattform* ger bidrag till forskningsinstitutioner för att hitta nya innovativa lösningar för grön tillväxt.

Även **Island** har introducerat åtgärder att finansiera stora projekt och främja forskning. *Energifondens* roll är att främja ett effektivt utnyttjande av Islands energiresurser genom bidrag eller lån, särskilt för åtgärder som syftar till att minska användningen av fossila bränslen och öka användningen av förnybara energikällor. I år avsätter *Energifonden* cirka 500 miljoner ISK (24,7 miljoner DKK) i bidrag för energiövergång. *Klimatfonden* beviljar bidrag till utbildnings- och innovationsprojekt i klimatfrågor och avsätter 170 miljoner ISK (8,4 miljoner DKK) år 2021.

Ålands ekonomiska bygg- och energistöd för företag är en åtgärd av landskapsregeringen för att främja grön omställning i energiproduktion och -bruk. Denna stödstruktur främjar klimataktioner både genom att öka andelen energi som produceras från förnyelsebara källor och även genom satsningar på energieffektivitet. Detta innebär bl.a. stöd för reparationsåtgärder, räntestödslån samt landskapsborgen för att incentivera och underlätta klimataktioner.

I **Finland** meddelade Marins regering i februari 2020 att den ska inrätta en klimatfond. I slutet av 2020 påbörjade Klimatfonden Ab sin verksamhet. Klimatfonden gör investeringar inom klimat och digitalisering. Klimatfondens uppgift är att minska koldioxidavtrycket och stärka kolhandavtrycket samt att främja innovativa klimatlösningar och digitala lösningar. Klimatfonden stöder huvudsakligen investeringar i industriell skala, till

exempel olika demonstrationsprojekt. Investeringarna är vanligen i storleksklassen 10–50 miljoner euro (74 – 370 miljoner DKK).

2) *Finansiella instrument och andra åtgärder som syftar till att öka gröna investeringar*

Länderna har även infört olika finansiella instrument för att öka intresset för gröna investeringar. Oftast har dessa åtgärder riktats mot större institutionella investerare för att främja stora gröna investeringar. Även skatterelaterade instrument används.

I **Sverige** lånade Riksgälden upp 20 miljarder SEK (14,6 miljarder DKK) genom att emittera en grön obligation den 1 september 2020 efter att den svenska regeringen i juni 2020 beslutat om ramverket för den gröna obligationen och vilka utgifter i statsbudgeten det skulle kopplas till. Den gröna obligationen och det gröna ramverket har bl.a. syftat till att ge marknaden för gröna obligationer ökad legitimitet och sänka tröskeln för att gå in på marknaden, så att mer kapital kan styras till initiativ som stöttar en grön omställning och ge investerare tillgång till klimatvänliga investeringsalternativ.

I **Norge** intensifierar den statsägda investeringsfonden *Nysnø* den gröna omställningen genom lönsamma, långsiktiga investeringar som syftar till att minska utsläppen av växthusgaser. *Nysnøs* totala beviljade investeringskapital 2021 är 2,4 miljarder NOK (1,76 miljarder DKK).

I **Danmark** har regeringen tillsammans med näringslivet etablerat 14 klimatpartnerskap med olika sektorer för att samarbeta om initiativ som syftar till att minska näringslivets utsläpp och främja företags gröna konkurrenskraft. Ett av partnerskapen är med finanssektorn, som har en nyckelroll för att medfinansiera den gröna omställningen de kommande åren. Partnerskapet har, liksom de övriga partnerskapen, lämnat en rad rekommendationer. *Grønt Erhvervsforum* har etablerats av regeringen för att följa samarbetet och säkerställa dialogen i klimatpartnerskapen.

Som en internationell åtgärd har Danmarks regering tillsammans med institutionella investerare etablerat ett offentligt-privat-initiativ *Climate Investment Coalition* som siktar mot att mobilisera pensionsfonder och andra institutionella investerare att öka investeringar i grön energi och klimatlösningar fram mot 2030. Inledningsvis ligger fokus på de nordiska pensionsbolagen. Initiativet bygger på de danska pensionsbolagens engagemang vid FN:s klimatmöte 2019 och deras villkorliga utfästelser om nya gröna investeringar för 350 miljarder DKK fram till 2030. De danska pensionsbolagens senaste uttalande från september 2021 visar att nya gröna investeringar har gjorts för 122 miljarder DKK om två år.

Genom initiativet har de danska pensionsfonderna redan 2019 utfäst sig till nya gröna investeringar för 350 miljarder DKK fram till 2030. I september 2021 hade nya gröna investeringar redan gjorts för 122 miljarder DKK.

I **Island** har finans- och ekonomiministeriet utfärdat en finansieringsram för hållbar finansiering av statskassan. t.ex. genom att utfärda hållbara, gröna obligationer. Som tillägg till gröna obligationer har ett förslag till en ny lag om information om hållbarhet inom finansiella tjänster presenterats.

Island har också introducerat två nya typer av inkomstskatteincitament för att uppmuntra klimatvänliga investeringar: 1) ökad tillåten avskrivning beräknas från inköpspriset för gröna tillgångar som investeras 2021-2025 och 2) bidrag till åtgärder för att främja koldioxidkompensationer i verksamheter samt finansiering för skogsbruk, restaurering av landekosystem och våtmarker.

3) Åtgärder i den offentliga sektorn

Den offentliga sektorn kan bidra till ökad hållbarhet genom att främja samarbete mellan olika aktörer och skapa en efterfrågan på mer miljövänliga produkter. Dessa åtgärder har en indirekt påverkan på den privata sektorn.

I **Norge** finns det ett stödprogram för kommunerna, *Klimasats*, som sedan 2016 har bidragit till kommunernas integration av klimatperspektivet i sina aktiviteter.

Den offentliga sektorn i **Island** fick en ny upphandlingspolicy utfärdad av det isländska finans- och ekonomiministeriet i april 2021. Denna policy föreskriver att offentlig upphandling är progressiv och hållbar och inkluderar miljö- och klimathänsyn. Varje år köper regeringen varor och tjänster för 117 miljarder ISK (5,8 miljarder DKK), vilket gör det möjligt att definiera en tydlig miljöpolicy för offentlig upphandling. En mängd olika inköpskategorier kan göras mycket mer miljövänliga och koldioxidavtrycket kan minskas avsevärt genom förändringar i design inom konstruktion samt användning av miljövänliga byggprodukter.

Miljöministeriet i **Finland** finansierar initiativet *Kaisu*, som främjar de finska kommunernas klimatarbete genom bidrag till projekt som syftar till att minska utsläpp av växthusgaser. Initiativet ska också fördjupa samarbetet mellan staten och kommunerna samt engagera även andra intressegrupper att delta i miljöarbetet. Projektens resultat och de mest kostnadseffektiva lösningarna kommer att spridas och användas i hela landet i den utsträckning det är möjligt.

Användning av klimatdata

De nordiska regeringarna har även tagit hänsyn till att främja användningen av klimatdata. I flera länder har projekt finansierats för att göra klimatdata tillgänglig till alla medborgare, inte bara den privata sektorn.

I **Sverige** har regeringen avsatt medel till framtagandet av verktyget *Panorama* där klimatdata och analyser samlas ihop för att ge en bild av hur klimatomställningen går. Det digitala verktyget var utvecklat under ett samarbetsprojekt av *Klimatpolitiska rådet*, *Naturvårdsverket* och *Energimyndigheten* och syftar att visa vilka utsläppsminskningar som behövs för att nå nettonollutsläpp år 2015 fördelat på de största sektorerna. På hemsidan kan man även ta del av beslut, förslag och utredningar som kan bidra till utsläppsminskningar.

Norge har tagit fram en liknande webbsida (www.miljostatus.no), där man kan hitta miljödata och utsläppsstatistik samt miljöindikatorer som mäter tillståndet för alla 24 norska miljömål. Utöver inhemska åtgärder bidrar landet till övervakning av regnskog genom finansiering av detaljerade satellitbilder. Dessa bilder är tillgängliga och gratis för alla. För att främja användningen av data i både den offentliga och privata sektorn har ett "white paper" om "data som resurs – datadriven ekonomi och innovation" presenterats för Stortinget. I dokumentet betonas bl.a. vikten av att näringslivet förbättrar sin förmåga att använda data som kan bidra till utvecklandet av grönare och mer hållbara affärsmodeller, produkter och tjänster.

I ett samarbetsprojekt på **Åland** mellan landskapsregeringen och Felexens Oy Ab skapades en energiportal som används för att illustrera energirelaterade utvecklingsmål och elanvändning samt senare även den åländska koldioxidbudgeten. Detta projekt främjar 'citizen engagement' och förhållandet mellan klimatdata och vardagen då portalen är tillgänglig för alla.